

มารยาทในการรับประทานอาหารของชาวญี่ปุ่น

เมื่อคิดจะทำธุรกิจกับชาวญี่ปุ่น นอกจากจะต้องศึกษาถึงระเบียบทางการค้า การลงทุน และธรรมเนียมปฏิบัติในการทำธุรกิจกับชาวญี่ปุ่นแล้ว ควรให้ความสำคัญกับธรรมเนียมปฏิบัติด้านอื่น ๆ ของชาวญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะมารยาทและธรรมเนียมในการรับประทานอาหารญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสอย่างยิ่งที่นักธุรกิจไทยจะเข้าร่วมรับประทานอาหารกับชาวญี่ปุ่นที่ติดต่อกิจด้วย ทั้งนี้ แม้ชาวญี่ปุ่นไม่เข้มงวดกับชาวต่างชาติมากนักในเรื่องมารยาทของการรับประทานอาหาร แต่หากนักธุรกิจไทยปฏิบัติได้ถูกต้องตามมารยาทการรับประทานอาหารของชาวญี่ปุ่นที่ค่อนข้างซับซ้อนและแตกต่างกับของไทยมากแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความประทับใจมิใช่น้อย และอาจมีส่วนช่วยให้การเจรจาการค้าประสบความสำเร็จ

เกร็ดน่ารู้เกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหารของชาวญี่ปุ่น

- **ลำดับการวางภาชนะอาหาร** ควรวางชามข้าวอยู่ทางซ้ายมือ และวางถ้วยชุปทางขวามือเสมอ และเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ควรจัดวางภาชนะต่างๆ ไว้ให้เหมือนตอนก่อนเริ่มรับประทานอาหาร อาทิ ปิดฝาถ้วยชุป และเช็ดปลายตะเกียบด้วยกระดาษเช็ดปากและวางลงโดยให้ปลายตะเกียบชี้ไปทางซ้ายมือเสมอ
- **การรับประทานอาหาร** ควรเริ่มต้นด้วยการดื่มชุปก่อน 1 คำ จากนั้นจึงรับประทานข้าวและกับข้าวสลับกันไป ทั้งนี้ การรับประทานข้าวต้องยกชามข้าวขึ้น และใช้ตะเกียบคีบข้าวเข้าปาก ส่วนถ้วยชุปควรใช้สองมือประคองชามชุปขึ้น ลักษณะคล้ายการดื่มน้ำชา ส่วนอาหารอื่นในชุป อาทิ เต้าหู้ และสาหร่าย ใช้ตะเกียบคีบขึ้นมารับประทาน สำหรับการรับประทานอาหารประเภทเส้น อาทิ โซบะ และอุด้ง ควรดูดเส้นด้วยเสียงดัง เพื่อแสดงถึงความอร่อย ถ้าเป็นซูชิหรือข้าวปั้นชิ้นใหญ่ อนุญาตให้ใช้มือหยิบรับประทานได้หากใช้ตะเกียบไม่คล่อง อนึ่ง การรับประทานอาหารหมดจานถือเป็นมารยาทที่ดีสำหรับชาวญี่ปุ่น
- **การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** ถ้าไม่มีพนักงานคอยบริการรินเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ ก็เป็นธรรมเนียมที่ชาวญี่ปุ่นมักจะผลัดกันรินเครื่องดื่มให้แก่กัน เนื่องจากชาวญี่ปุ่นถือว่าการรินเครื่องดื่มให้ตนเองเป็นกริยาที่ไม่สุภาพ ดังนั้น เมื่อรับประทานอาหารกับชาวญี่ปุ่นจึงควรหมั่นสังเกตรูปร่างของผู้ที่อยู่ข้างๆ และรินเติมเครื่องดื่มให้เสมอ แต่หากไม่ต้องการดื่มอีกแล้วควรปล่อยให้รินเต็มแก้วไว้ เพราะหากดื่มจนพร่องก็จะมีผู้มาเติมเครื่องดื่มให้เรื่อยๆ และการปฏิเสธเมื่อมีผู้อื่นมารินเครื่องดื่มให้ถือว่าไม่สุภาพ นอกจากนี้ หากเป็นงานเลี้ยงและมีบริการเครื่องดื่มให้ก่อน ก็ยังไม่ควรดื่มเครื่องดื่มจนกว่าจะได้ชนแก้วกันก่อน และพึงระลึกไว้เสมอว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนเมาในงานที่เป็นทางการ ถือเป็นมารยาทอย่างผิด

นอกจากมารยาทพื้นฐานในการรับประทานอาหารที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ชาวญี่ปุ่นยังให้ความสำคัญมากกับการใช้ตะเกียบซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการรับประทานอาหาร ตามมารยาทการรับประทานอาหารของชาวญี่ปุ่นจึงมีข้อปฏิบัติสำหรับการใช้ตะเกียบหลายประการ อาทิ

- ห้ามจับตรงกลางตะเกียบ แต่ควรจับปลายด้านบน
- ห้ามปักตะเกียบบนชามข้าว เพราะสื่อว่าข้าวดังกล่าวเป็นข้าวสำหรับผู้ที่เสียชีวิตแล้ว
- ห้ามใช้ตะเกียบเสียบหรือจิ้มเข้าไปในอาหารแทนการคีบ
- ห้ามใช้ตะเกียบดันหรือเลื่อนภาชนะ
- ห้ามใช้ตะเกียบชี้ไปที่คนหรือของอย่างใดอย่างหนึ่ง
- ห้ามใช้มือจับตะเกียบข้างละอันเพื่อตัดอาหารที่มีขนาดใหญ่ แต่ให้จับตามปรกติ กดตะเกียบลงบนอาหารแล้วแยกอาหารชิ้นนั้นออกด้วยตะเกียบในมือข้างเดียวกัน หากไม่ถนัด อนุญาตให้คีบอาหารนั้นขึ้นมารับประทานในขนาดพอคำและวางส่วนที่เหลือไว้บนจานของตนเองได้
- การคีบอาหารด้วยตะเกียบส่งกันไปมาเป็นเรื่องต้องห้าม เพราะวิธีดังกล่าวใช้กันในพิธีศพของชาวญี่ปุ่น ที่มีการคีบกระดูกผู้เสียชีวิตด้วยตะเกียบส่งและรับต่อๆ กันไป

ส่วนวิจัยธุรกิจ 1 , ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

พฤษภาคม 2553